

100 DE FOTOGRAFII CARE AU SCHIMBAT LUMEA

Editori

MARGHERITA GIACOSA
ROBERTO MOTTADELLI
GIANNI MORELLI

Traducere:

IRINA-MARINA BORTOI

Cuprins

1869	Calea ferată transcontinentală	Page	12
1869	Deschiderea Canalului Suez	Page	16
1889	Turnul Eiffel și Expoziția Universală	Page	18
1895	Sosirea unui tren în gara La Ciotat	Page	20
1901	Telegraf fără fir peste Atlantic	Page	22
1903	Primul zbor	Page	24
1905	Einstein și teoria relativității	Page	26
1908	Lupta sufragetelor	Page	28
1909	Primul zbor peste Canal	Page	30
1909	Robert Peary la Polul Nord	Page	32
1911	Cucerirea Polului Sud	Page	34
1912	Mare pierdere de vieți omenești	Page	36
1913	Prima linie mobilă de asamblare	Page	38
1915	Atacuri cu gaz în Primul Război Mondial	Page	40
1917	Asaltul asupra Palatului de Iarnă	Page	44
1920	Discursul lui Lenin în fața Armatei Roșii	Page	46
1922	Deschiderea mormântului lui Tutankamon	Page	48
1927	Primul zbor transatlantic solo	Page	50
1929	Marea Depresiune	Page	52
1930	Gandhi și Marșul Sării	Page	54
1936	Mamă migrantă	Page	56
1936	Soldat căzând	Page	58
1936	Miting al Partidului Nazist	Page	60
1937	Explozia dirijabilului Hindenburg	Page	62
1941	Churchill printre ruinele Parlamentului	Page	64
1941	Atacul de la Pearl Harbor	Page	66
1943	Distrugerea Ghetoului Varșoviei	Page	68
1944	Trupele aliate sosesc pe plaja Omaha	Page	70
1945	Conferința de la Yalta	Page	72
1945	Bătălia de la Iwo Jima	Page	74

1945	Supraviețuitori evrei la Buchenwald	Page	76
1945	Explozia bombei atomice de la Nagasaki	Page	78
1945	Ziua V-J în Times Square	Page	80
1945	Mamă și copil în Hiroshima	Page	82
1947	De la colonialism la independența Indiei	Page	84
1948	Vasul SS United Nations ajunge în Palestina	Page	86
1948	Podul aerian peste Berlin	Page	88
1949	Mao Zedong proclamă înființarea Republicii Populare Chineze	Page	90
1953	Modelul dublu spiralat al ADN-ului	Page	92
1953	Hillary și Tenzing pe vârful muntelui Everest	Page	94
1953	Încoronarea Elisabetei a II-a	Page	96
1956	Rosa Parks și nesupunerea civică	Page	98
1959	Fidel Castro intră în Havana	Page	100
1959	Rebeli tibetani se predau trupelor chineze	Page	102
1959	Dezbaterea din bucătărie	Page	104
1961	Primul om în spațiu	Page	106
1961	Zidul Berlinului	Page	108
1963	Sacrificiul lui Thich Quang Duc	Page	110
1963	Am un vis	Page	112
1963	Înmormântarea lui John F. Kennedy	Page	114
1965	Beatles la Palatul Buckingham	Page	116
1966	Măini întinse	Page	118
1967	Războiul de Șase Zile	Page	120
1967	Fată cu floare	Page	122
1968	Executarea unui membru al Viet Cong	Page	124
1968	Înmormântarea lui Martin Luther King	Page	126
1968	Luna mai în Franța	Page	128
1968	Invazia din Praga	Page	130
1968	Salutul Puterii Negre la Olimpiadă	Page	132
1969	Primul om pe Lună	Page	134
1969	Festivalul Woodstock	Page	136
1972	Duminica Sângeroasă	Page	138
1972	Teroarea războiului	Page	140
1979	Khomeini se întoarce în Iran	Page	142
1979	Câmpurile uciderii din Cambodgia	Page	144

1980	Asasinarea lui John Lennon	Page	146
1981	Lansarea navetei spațiale Columbia	Page	148
1981	Tentativa de asasinare a Papei Ioan Paul al II-lea	Page	150
1984	Steve Jobs și Macintosh 128K	Page	152
1985	Reagan și Gorbaciov la Summitul de la Geneva	Page	154
1986	Explozia reactorului din Cernobîl	Page	156
1986	Femei cu vâl exersează să tragă	Page	158
1989	Dezastrul ecologic provocat de Exxon Valdez	Page	160
1989	Omul din Piața Tiananmen	Page	162
1989	Căderea Zidului Berlinului	Page	164
1990	Eliberarea lui Nelson Mandela	Page	166
1991	Prima Intifadă	Page	168
1991	Puțuri de petrol în flăcări	Page	170
1991	Tim Berners-Lee și inventarea internetului	Page	172
1991	Sosirea refugiaților albanezi în Bari	Page	174
1993	Copilul pândit de vultur	Page	176
1993	Semnarea Acordurilor de Pace de la Oslo	Page	178
1996	Pătura în memoria victimelor SIDA	Page	180
1999	Suferința refugiaților din Kosovo	Page	182
2000	Massoud rugându-se cu ofițerii săi	Page	184
2001	Tabără de refugiați afgani în Pakistan	Page	186
2001	Ground Zero	Page	188
2003	Prizonier irakian cu fiul său	Page	190
2003	Distrușgerea statuii lui Saddam Hussein	Page	192
2007	Revoluția Șofranului din Birmania	Page	194
2008	Criza de pe Wall Street	Page	196
2009	Barack Obama	Page	198
2011	Primăvara Arabă la Cairo	Page	200
2011	O femeie își găsește fiul și îl îmbrățișează	Page	202
2012	Comemorarea Masacrului de la Srebrenica	Page	204
2013	Alegerea Papei Francisc	Page	208
2014	Malala Yousafzai primește Premiul Nobel pentru Pace	Page	210
2015	Marșul de după atacul de la Charlie Hebdo	Page	212
2015	Selfie al robotului Curiosity pe Marte	Page	216
2015	Refugiați sosind în Lesbos	Page	218

Introducere

de Roberto Mottadelli

Secolul al douăzecilea nu începuse încă, dar omenirea era deja gata să-l întâmpine, să-l cerceteze și să-l immortalizeze cu aparatele de fotografiat. Acest instrument era încă tânăr, dar atât de răspândit și de eficient, încât avea să schimbe pentru totdeauna modul în care resimțim și relatăm istoria: atât istoria particulară – a persoanelor și a familiilor din orice mediu social, care pot lăsa posterității urme tangibile ale existenței lor –, cât și istoria cu „I” mare, marcată inevitabil de figuri și evenimente mai puține, dar mai grandioase.

Cărțile de istorie spun că istoria fotografiei a început în anul 1839, când prestigioasele Académie des Sciences de l’Institut de France și Académie de Beaux-Arts au recunoscut noua tehnică a dagherotipului, inventată de Louis Daguerre, un om de o inteligență polivalentă. În realitate, istoria neoficială începuse cu cel puțin doisprezece ani în urmă, când Joseph Nicéphore Niépce a obținut prima imagine instabilă „desenată cu lumină”. Apoi, acesta a demarat o colaborare strânsă cu Daguerre. Așa cum se întâmplă deseori cu marile invenții, există numeroase dispute și „contra-istorii” privind inventarea fotografiei. De exemplu, cei doi francezi, Niépce și Daguerre, sunt deseori puși față în față cu doi oameni de știință britanici, Thomas Wedgwood și William Henry Fox Talbot. Sigur este că noua tehnică s-a născut în Franța și Marea Britanie în prima jumătate a secolului al nouăsprezecelea și că de atunci înainte a traversat granițe și continente cu o viteză remarcabilă.

Se pot identifica două puncte de cotitură în tranziția fotografiei, de la o activitate de timp liber rezervată celor bogați sau activitate care necesita abilități și studii tehnice, la o activitate care s-a răspândit pretutindeni. Primul este în 1867, odată cu înființarea Aktiengesellschaft für Anilinfabrikation (sau Agfa, cum avea să fie cunoscută ulterior) în Berlin, compania specializată

Steve McCurry, Fata afgană, 1984 *Sharbat Gula avea doar 12 ani când l-a întâlnit pe Steve McCurry într-o tabără de refugiați din Peshawar, într-un Afganistan care se confrunta cu o invazie sângeroasă a sovieticilor. Fata era curajoasă. A ales să nu se ascundă, nici măcar în spatele unui zâmbet. Ea provoacă aparatul foto cu o privire magnetizantă și greu de susținut. Fără să spună un cuvânt, povestește durerea ei și demnitatea poporului său, care traversează războaie și caută pacea de mai bine de treizeci de ani.*

Libris RO

Respect pentru oameni și cărți

Calea ferată transcontinentală

10 mai 1869 – Promontory, Utah, Statele Unite ale Americii

În ziua de 10 mai 1869, o mare mulțime aștepta la Promontory Summit, Utah, întâlnirea istorică dintre locomotivele Jupiter, de pe linia Central Pacific, și 119, de pe linia Union Pacific, care aveau să formeze prima cale ferată transcontinentală americană (singura linie transcontinentală existentă până atunci era Calea Ferată Panama, dar aceasta avea numai 77 de kilometri). Cele două locomotive au ajuns și s-au apropiat una de cealaltă până când inginerii au reușit să le facă să se atingă, apoi și-au strâns mâinile și fiecare a spart o sticlă de șampanie pe locomotiva celuilalt. În pământ s-a bătut un Țăruș de Aur folosind un ciocan de argint pentru a uni simbolice șinele celor două linii.

Îi datorăm această fotografie celebră lui Andrew J. Russell, un fotograf care immortalizase deja Războiul Civil american și urmărise, în anii din urmă, progresul căii ferate transcontinentale. Într-o compoziție caracteristică fotografiei comemorative, vedem muncitorii încadrând cele două locomotive, precum și strângerea de mână a președinților celor două companii, în mijlocul imaginii.

Construcția căii ferate care avea să lege coasta Atlanticului de coasta Pacificului a început în anul 1862, odată cu Legea Căii Ferate a Pacificului, semnată de președintele Lincoln. Lucrările au fost încredințate unui număr de două companii, fiecare trebuind să realizeze o parte a șinelor, până când aveau să se întâlnească în mijlocul țării.

Fotografie de Andrew J. Russell

Lucrările au început anul următor și au progresat rapid, în ciuda numeroaselor dificultăți, în special în porțiunea care avea să traverseze munții Sierra Nevada. Pentru a finanța construcția, companiile au primit sprijin economic și dreptul de proprietate asupra unei fâșii de pământ de-a lungul viitoarei căi ferate, care avea să dobândească repede o valoare considerabilă de piață. Central Pacific avea printre muncitori mulți imigranți germani, irlandezi și italieni, în timp ce mare parte din forța de muncă de la Union Pacific era chineză.

Traseul urma să traverseze rezervațiile de vânătoare ale popoarelor amerindiene. Simțindu-se amenințați de invadarea teritoriilor lor, aceștia au urmărit lucrul la

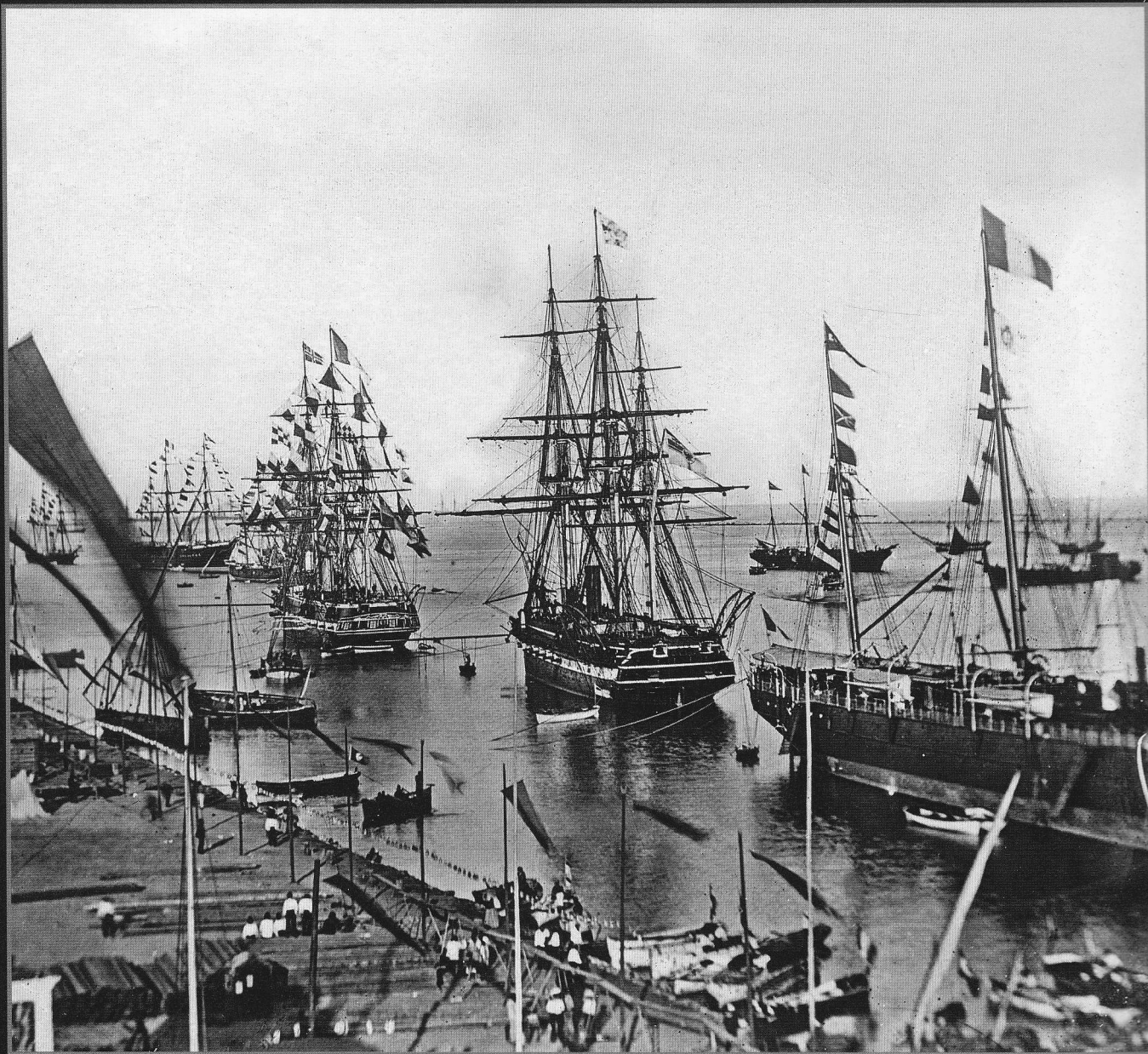
calea ferată și au surprins și atacat violent muncitorii de mai multe ori.

„Gata!”, anunța o telegramă scurtă trimisă de Leland Stanford, unul dintre finanțistii Central Pacific, către președintele Grant, care tocmai își începuse primul mandat, pentru a-l informa cu privire la succesul eforturilor.

Finalizarea căii ferate a însemnat că acum oamenii puteau face în doar șapte zile o călătorie care până atunci durase săptămâni, dacă nu chiar luni, cu diligența sau pe mare. Mai mult, deschidea teritoriile din vest spre o colonizare masivă, care a dus la sfârșitul civilizației amerindiene.

Deschiderea Canalului Suez

17 noiembrie 1869 – Egipt

1869. După inaugurarea celei mai mari lucrări de inginerie hidraulică încheiate vreodată, un canal artificial a legat între ele două oceane. Canalul Suez, construit între Marea Roșie și Marea Mediterană, lega de fapt Oceanul Indian de cel Atlantic.

Europa și Asia erau mai aproape, cel puțin pentru căile pe mare: nu mai era nevoie să se înconjoare Africa, economisindu-se zile întregi de călătorie. Încă din vremurile străvechi fusese o încercare mitică, pe care o abandonase până și Napoleon.

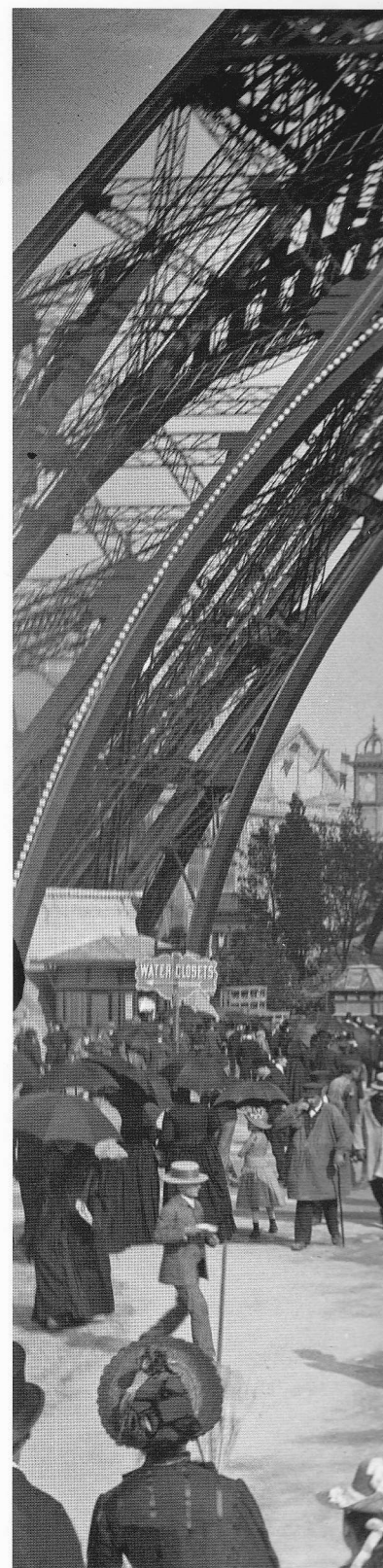
Tehnologia fotografică la vremea aceea era foarte laborioasă: filmul, cum îl cunoaștem astăzi, nu se inventase încă. Fotografii foloseau negative pe sticlă, cu o emulsie de albumină (obținută din albuș de ou) și halidă de argint.

Pentru a immortaliza evenimentul, fotograful necunoscut care a realizat această imagine a cărat, așadar, un trepied greu și l-a așezat într-un punct mai ridicat, pe o terasă sau o schelă. Astfel, a reușit să fotografieze succesiunea de vase împodobite cu steaguri, care intrau în canal în ziua de 17 noiembrie, în prezența Împărătesei Eugenia, ultima suverană femeie a Franței, și a lui Ismail Pașa, Khedive al Egiptului. O orchestră a interpretat *Marsul egiptean*, compus de Johann Strauss – fiul pentru acea ocazie. Fotografia prezintă precis catargele complicate ale vaselor, reflexiile acestora în apă și muncitorii ocupați pe chei; ea are puterea de a ne transporta în mijlocul evenimentului, cu o senzație de nemijlocire pe care nicio ilustrație nu o poate oferi.

Turnul Eiffel și Expoziția Universală

1889 – Paris, Franța

În 1889, Paris este centrul lumii. Eleganța *Belle Époque* intensifică ritul secular al Expoziției Universale, un imn adus progresului și, pentru Franța, sărbătorirea centenarului Revoluției. Cu ocazia expoziției, un inginer cu suflet de revoluționar, Gustave Eiffel, a proiectat un turn menit să schimbe istoria orașului și a arhitecturii. Unii oameni deja îl apreciază, dar cei mai mulți încă trebuie să se obișnuiască cu ideea. Au nevoie de timp să accepte o structură atât de mare și de voluminoasă, dar și inovativă în același timp. Poate că Turnul Eiffel a fost ridicat prea repede: doar doi ani, două luni și cinci zile au trecut între deschiderea șantierului și inaugurarea turnului, în 31 martie 1889. Când începe lucrul la turn, Henri Roger-Viollet este încă adolescent. Născut în 1869, el studiază ingineria și este interesat de fotografie. Îi place să creeze fotomontaje înainte ca acestea să fie obișnuite, deseori schimbând proporțiile obiectelor și ale oamenilor pe care îi portretizează. Nimeni altul decât Henri Roger-Viollet – cu mintea sa tânără, studiile de inginerie și spiritul său creativ – nu poate aprecia mai bine geniul lui Eiffel. Cu aparatul său de fotografiat, el immortalizează fiecare etapă a construcției, care crește pe zi ce trece, de la primul metru până la cel de-al 324-lea. Însă în această fotografie Roger-Viollet alege să nu celebreze verticalitatea structurii. Se concentrează asupra bazei sale enorme, care încadrează Domul Central, sufletul expoziției. Contrastul formelor, îndeosebi al dimensiunilor, dintre structura arhitectonică puternică și oamenii mărunți care se mișcă pe sub ea, este deconcertant. E ca și cum un astronaut ar fi ieșit direct dintr-un roman de Jules Verne și ar fi aterizat într-un tablou impresionist. Înainte ca Eiffel să decidă să urce spre ceruri, asemenea imagini nu puteau apărea decât în fotomontaje.

Fotografie de Henri Roger-Viollet